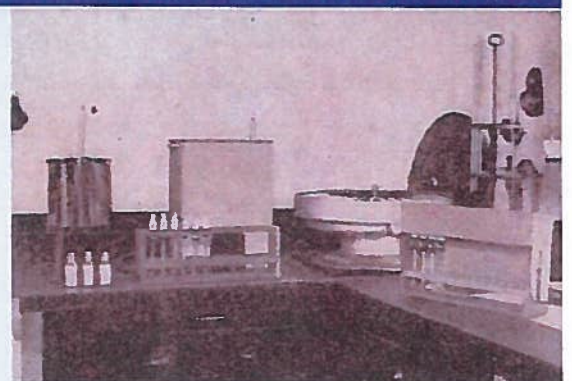

Harens Old Goud

*Bij de tijd over
Haren, Glimmen, Onnen en Noordlaren*

*Harens
Historische Kring
Old Go*

Harens Historische Kring Old Go

Harens Old Goud is een uitgave van de Harens Historische Kring Old Go en verschijnt 3 x per jaar in april, september en december

Redactie:

Henk Bazuin, Siebrand Braaksma, Trijnie Brunt en Roelof van Wijk; te bereiken via: redactie@oldgo.nl

Losse nummers, zolang de voorraad strekt, € 3,00/stuk
Copyright: Harens Historische Kring Old Go
Overname van (gedeelten) van artikelen en/of afbeeldingen is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Druk: Drukkerij G.van Ark, Haren.

Inlichtingen over de vereniging:

Website: www.oldgo.nl. Contactpersoon: Dick Schaap

Bereikbaar via: webmaster@oldgo.nl

Secretariaat: Borgsingel 3, 9753 CD Haren

Bestuur

Voorzitter	Ali Bakker	050 - 5340834
Secretaris	Jan Offereins	050 - 5347269
Penningmeester	Henk Bazuin	0598 - 395504
Bestuurslid	Jaap Vrieling	050 - 8500080
Bestuurslid	Henk Abbring	050 - 5348160

Opgave lidmaatschap via www.oldgo.nl

Het lidmaatschap kan op elk moment ingaan

Individueel lidmaatschap: € 15,00 Gezin: € 25,00

Bankrekening: NL 86 RABO 0157 0712 86

tnv. Harens Historische Kring Old Go

Inhoud

Gegevens, activiteitenoverzicht, inhoud	2
Old Go-tje	3
Informatie van de ledenadministrateur	3
Winkels Kromme Elleboog en Kerkstraat	3
Menno Oomkes, melkkontroleur	4
Oorlog en Bevrijding in Haren, Oproep	5
Excursie naar Onnen, 27 september, verslag	6
De Grasdrogerij	7
Proefboringen, Hotel van der Woude, een Groninger dancing wellicht?	8
In de Haren	9
Old Go 5 jaar jong, een interview	10
Historisch Platform Haren aan de Basis van Old Go	12
Het huis van de notaris	13
De bijna overstroming van december 1960	15
Mijmeringen	15
Vraag en Antwoord, rubriek	16
Reacties van lezers	16
Advertenties	17
Dij Plekjes, gedicht	18
Kerstpuzzel: Een tocht langs de Rijksstraatweg	19
Advertenties	20

Grote foto voorblad: Excursie Onnen. Het bijbehorende verhaal kunt u lezen op pagina 6

Activiteiten en overzicht Old Go

Doelstelling	Het bevorderen van de belangstelling voor, en het bundelen en publiceren van kennis over de geschiedenis van de gemeente Haren
Activiteiten	<i>Lezingen</i> : twee keer per jaar <i>Excursies</i> : één keer per jaar <i>Tentoonstellingen</i> organiseren <i>Rubriek in Haren dé Krant</i> , elke maand <i>Rubriek</i> op Radio Haren FM; de voorzitter vertelt over onderwerpen uit de geschiedenis van Haren <i>Presentatie en promotie</i> op jaarmarkten en andere evenementen
De werkgroepen	<i>Oude verhalen</i> . Contactpersoon: Dick Schaap <i>Digitaal fotoarchief</i> . Contactpersoon: Dick Schaap <i>Open Monumentendag</i> . Contactpersoon: Jan Dijkema
Bezoekerscentrum	Het <i>bezoekerscentrum</i> Oude Brinkweg 12a, Haren, (boven de judoschool) is elke donderdag open van 14 tot 15 uur. In juli en augustus zijn we gesloten. Hier is ook het <i>archief</i> .
Samenwerkingsverbanden	Met de <i>Historische Commissie Haren</i> en lid van de <i>Culturele Raad van Haren</i>

Old Go-tje

Onze vereniging Old Go bestaat in januari 2015 vijf jaar en de pagina's 9 t/m 12 zijn daaraan gewijd. Het is erg mooi de ontwikkeling te lezen die onze vereniging heeft doorgemaakt.

Graag wil ik van dit moment gebruik maken, alle leden en donateurs en alle mensen die Old Go een warm hart toedragen zoals onze adverteerders, heel hartelijk te bedanken voor de steun de afgelopen vijf jaar.

Daarnaast wil ik ook alle vrijwilligers bedanken voor hun inzet door de jaren heen.

Ik wens u allen prettige feestdagen en een goede gezondheid voor 2015.

Ali Bakker, Voorzitter Old Go

Informatie van de ledenadministrateur

Het jaar loopt ten einde. Nog een paar dagen, dan zijn alle feestdagen weer voorbij. De teller van het aantal leden en donateurs is blijven steken op 181 personen. Een groei van 41 leden en 1 donateur is in de afgelopen 12 maanden gerealiseerd. De beste groeimaanden waren januari en juni met ieder 8 leden.

Ik wil u nog eens wijzen op de mogelijkheid van een 'gratis' lidmaatschap. En mooi cadeau om te geven ter gelegenheid van een verjaardag of andere heugelijke gebeurtenis.

Henk Bazuin

Winkels Kromme Elleboog en Kerkstraat

Middenstanders zijn gevestigd in winkelstraten en winkelcentra. In Haren is dat niet anders. Het winkel-aanbod vinden we aan weerszijden van de Rijksstraatweg en bij het Raadhuisplein en omgeving. In de jaren 1920-1930 waren in de Kerkstraat al middenstanders gevestigd. De straat is uitgegroeid tot wat het nu is. De Kromme Elleboog heeft zich niet ontwikkeld tot winkelstraat. De opsomming laat zien dat er veel veranderd is in de tijd.

Kromme Elleboog.

9 A. van der Vries	Venter kruidenierswaren
17 Berend Brink	Groentehandel
35 Harm van Dammen	Melkventer
37 Joh. Reeder	Melkventer
41 H. Eisses	Kapper, ook huisbezoek
45 H.D. Eisses	Stoffeerder, behanger
42 Wed. C. Smitd	Tabak en kruidenierswaren
52 J.Oosterveld	Kruidenier

Stationsweg.

2 H.B. Bulthuis	Schilder
-----------------	----------

Kerkstraat.

6 J.T. Prins	Bakker
12 B. S. Petrusma	Galanterieën, boekhandel, meubels

30 J. van der Woude	Smid
38 J. Klinkhamer	Petroleumhandel
40 K. Eisses	Schoenhersteller en schoenhandel

1 Mej. Bakker	Winkelierster
3 M. Porrenga	Loodgieter
5 J. Reurich	Groente- visch- en fruit
9 E. Sterenburg	Timmerman
13 S.H. Aiking	Drogist en foto's.
15 J. Carsouw	Slager
17 B. de Groot	Groente en fruit
19 J van Steenwijk	Brandstoffenhandel
21 B. en J. Bleeker	Motor en rijwielhersteller.
27 C. Dijkhuizen	Bloemisterij
29 Amel Dolfijn	Kapper
31 B. Ike	Kruidenier
39 J. Haverdings	Vrachtrijder
41 E.H. Petrusma	Galanterieën en klompen
43 D. de Wit	Schoenhersteller

Menno Oomkes: melkkontroleur

Dit verhaal is opgetekend in het najaar van 2012, in een aantal gesprekken van Lineke van Geest, werkgroep Oude Verhalen, met Menno Oomkes. De foto's komen uit de collectie van de heer Oomkes Door Lineke van Geest

Ik ben in 1932 in Noorddijk geboren. Mijn vader was boer (veeteelt) en had een boerderij aan het Winschoterdiep tegenover de Waterhuizerweg. Na de Lagere School in Waterhuizen en de Landbouwschool in Slochteren ging ik op de boerderij van mijn vader werken. In 1958 trouwde ik met Sabina Nauta en ging in Haren wonen. We kregen twee kinderen. In september 1953 trad ik als controleur fok- en melkcontrole bij de Melkcontrolevereniging "Roodehaan en Omstreken" te Roodehaan in dienst.

Mijn dag zag er in het kort als volgt uit: 's morgens vroeg (5 à 6 uur) monsters nemen bij de boer, ontbijten en daarna met de flesjes naar het laboratorium om het vetgehalte vast te stellen. In de middag de administratie van de melklijsten verzorgen en daarna de avondcontrole bij de boer.

Melkcontrole

Vooraf met het oog op de fokkerij zagen boeren het nut in van registratie van hoeveelheid en vetgehalte van de melk van een koe. De bloedlijn van koeien die veel melk met een hoog vetgehalte produceerden stonden immers hoog aangeschreven in het rundveestamboek. Om deze productie bij te houden moest de melk geregeld gecontroleerd worden op hoeveelheid per koe, vetgehalte en later ook eiwitgehalte. Nu gaat alles automatisch en wordt alles door de computer geregistreerd, maar tot in de negentiger jaren ging de melkcontroleur nog langs de boerderijen. Eens in de drie weken werd er een steekproef bij een boer genomen en kwamen al zijn koeien aan de beurt. In de vijftiger jaren betekende dit voor mij voor dag en dauw opstaan en op de fiets (later brommer) met een kist met flesjes achterop naar de boer gaan, die immers om 5 à 6 uur 's morgens al met melken begon. De koeien stonden toen nog in de wei en werden één voor één nog met de hand gemolken. Maar vóór ze in oktober op stal gingen was het vaak nog pikkedonker. Mist, storm of regen, het werk ging gewoon door.

De melk van elke koe werd in een aparte emmer opgevangen en gewogen, ik roerde met mijn monsterlepel in de melk, nam een monster (30 cc) en schonk dat vervolgens voorzichtig in het flesje. Dit flesje was de avond tevoren reeds gevuld met 30 cc melk van dezelfde koe en voorzien van de naam en het nummer van de koe op het in het glas gebrande etiketje. Dit leverde een beeld op van de productie van een koe gedurende een etmaal.

Laboratoriumwerkzaamheden

In het laboratorium werd volgens een intensief proces het vetgehalte vastgesteld.

De stappen in het proces waren:

verwarmen, schudden, centrifugeren en weer

verwarmen, waarna het vetgehalte afgelezen kon worden. Ik was elke dag zo'n twee uur met gemiddeld 100 monsters bezig. Op de foto sta ik links.

In het proces werden butyrometers gebruikt. Het vetgehalte wordt tot op 0,05 % nauwkeurig afgerond op de daarvoor bestemde lijst genoteerd.

Dan moet al het glaswerk, meters, en dergelijke nog gereinigd en met warm water nagespoeld worden.

Het laboratorium van de vereniging was eerst gevestigd aan de Molenweg en later in een schuurtje van mevrouw Kamps aan de Middehorsterweg in Haren.

Als men de melklijsten bekijkt, ziet men hoe nauwkeurig alles genoteerd werd, de dagelijkse en de totale melkproductie van een koe over een bepaalde periode, ook de K.I inseminatie, het steeds minder melk geven en het tenslotte droogstaan van de koe. Deze statistieken zijn van groot belang voor de fokkerij.

De administratie

Nr	Datum		Aantal dagen	Kg melk	Vet	
	dag	mond			%	grammen
1	16/17	feb.	24	27 ¹	3.85	1047
2	17/11	ma	22	27 ¹	3.50	952
3	2	apr	22	25.2	3.95	995

Voordat onze kinderen geboren werden, ging mijn vrouw ook mee achterop de brommer het veld in, hield de administratie bij en haalde ook haar controleurs diploma. Toen de kinderen eenmaal geboren waren ging zij niet meer mee maar zorgde thuis voor de administratie. Het leverde maar 15 gulden in de week op, maar lang sparen maakte tenslotte haar droom, een rekenmachine tot werkelijkheid. Nu werd de administratie van al die melklijsten wel iets eenvoudiger, maar de verwerking van alle gegevens nam toch uren in de middag in beslag en was er iets bijzonders, bijvoorbeeld een verjaardag, dan zaten we tot diep in de avond de lijsten bij te werken.

Oorlog en bevrijding in Haren

2500 beschuiten met muisjes

Januari 1940: Mobilisatie. Mijn vader was als legerpredikant gelegerd op het toenmalige vliegveld bij Kijkduin (Den Haag). Op 6 januari werd ik in de directe nabijheid geboren (gezinnen van de officieren werden ingekwartierd in een naburige wijk). Voor mijn trotse vader betekende dat trakteren op beschuit met muisjes; maar ja, dat kon je natuurlijk niet alleen een paar vrienden voorzetten. Hij bestelde daarom voor de hele basis beschuiten met muisjes in bijpassende kleur. Kosten: fl.46,75! Voor dat bedrag werden ze besmeerd en 'bemuisd' afgeleverd. De vergeelde rekening heb ik later gekregen en bewaar ik als aandenken aan de voorfase van de oorlogstijd, die ik niet bewust heb meegemaakt.
Friso Bavinck

Oproep aan de leden van Old Go

5 mei 2015: Nationale Bevrijdingsdag.

Voor de 70ste keer zal het einde van WO II gevierd worden. De Stichting Viering Nationale Feestdagen ofwel het 5-mei comite Haren is druk bezig met de voorbereidingen. Uw aandacht vragen wij voor een speciaal onderdeel dat de Culturele Raad Haren in opdracht van de gemeente verzorgt: een expositie met als thema

Sporen van WO II in Haren

In het Raadhuis en in 't Clockhuys zal een bijzondere tentoonstelling worden ingericht van voorwerpen, die het verhaal vertellen van de oorlog en de bevrijding, zoals die door de bevolking zijn beleefd.

Voor die expositie doen wij een beroep op uw medewerking. Heeft u nog iets in uw bezit dat stamt uit de jaren 1940 -1945? Een bonkaart, een persoonsbewijs, een muntje, een krantje, een uniform(deel), een dagboek, een foto, een ? Weet u welke rol het heeft gespeeld in de oorlog, welke (doorvertelde) herinnering eraan vastzit?

Met dergelijke voorwerpen en de bijbehorende verhalen willen wij de expositie inrichten om oud en jong publiek in Haren 70 jaar na dato iets te laten ervaren van wat oorlog en bevrijding hebben betekend. De middelbare schooljeugd wordt nadrukkelijk betrokken bij het verzamelen van het materiaal en het opschrijven van het verhaal erbij.

Ter voorbereiding op het project is voor hen een lesserie gemaakt waarin alle aspecten van het verloop van de oorlog en van de bevrijding in Haren aan de orde komen. Heeft u 'iets' dat stamt uit WO II van uzelf, uw ouders of grootouders? Kent u het verhaal erbij? En mogen wij dat gebruiken voor de expositie? Laat het ons dan weten via onderstaande adressen. In de periode januari - april 2015 nemen wij dan contact met u op.

Alvast hartelijk dank voor de medewerking namens Gemeente en Culturele Raad Haren:

Jan Boland Beatrixlaan 13, 9752 LN Haren,
tel 4061640 jh.boland@planet.nl

Friso Bavinck Westerse Drift 90, 9752 LK Haren,
tel 4029924 friso@bavinck.nu

Om een idee te krijgen van de opzet van de expositie, zou u kunnen kijken naar de digitale weergave van de tentoonstelling 'De tweede Wereldoorlog in 100 voorwerpen', die destijds in de Kunsthal te Rotterdam was te zien:

<http://www.tweedewereldoorlog.nl/100voorwerpen/>

Nieuwe tijden

In het begin gebeurde de monstername tweemaal per dag bij de boer geheel met de hand en werd de hoeveelheid in het monsterboekje genoteerd.

Later kwam de melkmachine, die echter niet voldeed. Een verbeterde versie werd wel hier en daar gebruikt.

In de zeventiger jaren kwamen de eerste ligboxstallen met melkleidingen en werd er gemonsterd met nieuwe meetinstrumenten als 'milkoskope' en 'trutesters'.

Nog weer later kwamen de eerste draaistallen en verschenen de eerste robots om de melkklauwen aan te sluiten op de melkuiers. Veel bedrijven waren genoodzaakt te stoppen en alleen de grote bedrijven met honderden koeien konden blijven bestaan.

Ook de administratie was in het begin nog volledig handwerk met veel hoofdrekenen, maar nu worden alle gegevens via de computer verwerkt.

Fusies

In de periode 1945-50 bestond er al een controlevereniging van de heer A. Holtman in Onnen waar Rieks Wils, die met paard en wagen beschuit ventte monsternemer was. Hij stichtte nog een controlevereniging en wel Roodehaan en omstreken.

In Haren bestond er toen al een vereniging met de heer Kamp als controleur. Ook aan de zuivelfabriek te Glimmen was een vereniging verbonden met Santes als controleur. Onnen fuseerde met Groningen en deze tendens zette zich door. Van de wel 60 kleine verenigingen in de provincie Groningen ontstond per 1 januari 1988 één grote Vereniging van Veehouderij Belangen in de provincie Groningen overbleef.

In de negentiger jaren ontstond er één voor het hele land: De C R Delta (Coöperatie Rundveeverbetering Delta).

Het proces van vetgehalte bepaling in detail

Eerst worden de melkmonsters op 20 graden gebracht. Dan het vetgehalte vaststellen:

Rekjes met genummerde butyrometers staan gereed, waarin 10 cc zwavelzuur, daarna met pipet 10,77 cc melk en vervolgens 1 cc amylalcohol toegevoegd.

De butyrometer wordt met een gummistop afgesloten en 1 minuut geschud in een schudmachine, 3 minuten gecentrifugeerd en vervolgens in een waterbad geplaatst van 65 graden.

Door het zwavelzuur scheidt zich het vet af en valt het percentage op de schaalverdeling van de meter af te lezen. Dit moet snel gebeuren anders wordt de vetkolom te koud en krimpt het vet in. Het vetgehalte wordt tot op 0,05 % nauwkeurig genoteerd.

Excursie naar Onnen, 27 september 2014; verslag

Op een stralende zaterdag 27 september organiseerde Old Go een excursie in Onnen die door zo'n 25 mensen bezocht werd. Gids was ons lid Jan Veltma Jansen

Door Ingrid Smit

De route begon bij de boerderij van Klaas Berends aan het Felland. Via de Dorpsweg, Boerlandspad, Tjiborgsteeg liepen we naar de haven.

Niet ver, maar er valt onderweg een boel te vertellen.

De excursie eindigde op het zonnige terras van de Tjehof

De Bikssloot

De Bikssloot lijkt nu een onbelangrijke sloot maar wie goed kijkt ziet dat die in een natuurlijke laagte ligt. De sloot is de kanalisatie van de natuurlijke afwatering van het Westerveen naar het oosten richting Hunze. Bij aanleg van spoorlijn en rangeerterrein zijn buizen aangelegd voor de waterafvoer. De Bikssloot voert uiteraard langs de watermolen De Biks.

Kijk in die richting en je kijkt uit over de Onnerpolder, richting Hoogezand

De fluit om twaalf uur van de fabriek daar was ook voor Onnen het sein om aan tafel te gaan.

Politie krijgt ongeval op de Dorpsweg

Een bekend figuur was politie Went. Hij reed met zijn motor met zijspan door Onnen. De hond had een vaste plaats in het zijspan. Op een dag groette hij de tegemoetkomende bus, slipte en sloeg met zijspan-met-hond en al om.

Oud Onnen

Het oudste gedeelte van Onnen ligt langs het Boerlandspad. Hier vind je namen als Oude Hof voor een stuk weiland, Noordlandsdrift en Koelandsdrift. De huizen stonden anders dan je zou verwachten, nl. met de voorkant naar de Koelandsdrift.

In deze buurt zijn meidoornhagen te vinden, vóór de uitvinding van het prikkeldraad een doeltreffende manier om het vee zijn plaats te wijzen. Het onderhoud van zo'n stekelige haag was een behoorlijke klus, maar noodzakelijk. Je hield alleen vrede met de burens als je er voor zorgde dat jouw vee niet zijn oogst opat. *Land in vrede brengen* betekende de stekelhaag

onderhouden. De term 'vredigen' wordt nog steeds gebruikt voor het in orde brengen van een prikkeldraadomheining.

Hier woonde een grote boer, Veldman, met alleen dochters. Zijn nageslacht zou dus nooit de naam Veldman dragen. Zijn dochters losten dit op door de naam Veldman dan maar als voornaam voor hun kinderen te gebruiken.

Onnerpolder

Hoewel de Onnerpolder sinds de jaren 1770 bemalen werd, stond hij 's winters blank. Dit was beleid: het hoge zeewater bracht voedingsstoffen mee.

Na de afsluiting van het Reitdiep in 1877 gold dit voordeel echter niet meer. Een groep vooruitstrevende boeren, met als woordvoerder F.J.Eisses pleitte voor een winterpolder; een polder die ook in dat seizoen bemalen wordt. Een stukje uit een ingezonden brief van hem in het Nieuwsblad van het Noorden in 1912: *'Onnen zal nooit tot bloei komen zolang de situatie zo blijft'*.

Het waterschapsbestuur met Breeman als voorzitter was echter tegen, o.a. vanwege de kosten, naar schatting f42.000. Er moest een hogere dijk komen en eenemaal. Na verwoede discussies, waarbij de voorstanders verwezen naar de verbeterde opbrengsten en de stijging van de waarde van de grond in Kropswolde, stemde de meerderheid van de ingelanden (grondbezitters in de polder) voor winterbemaling. Het voltallige bestuur van het waterschap trad hierop af. Er kwam een hogere dijk om de Onnerpolder en aanliggende polders, er kwam eenemaal en een kanaal naar Onnen met een sluis.

De ironie van de geschiedenis wil dat deze polders, de Onnerpolder, Kropswolde Buitenpolder en Noordlaarder Oostpolder, nu zijn ingericht als waterberginggebied.

Onnervaart

In 1915 werd de Onnervaart feestelijk in gebruik gesteld. Onnen kwam tot bloei. Uit Groningen kwam turf, kunstmest en terpaarde voor de bemesting en pulp van de suikerfabriek dat als veevoer gebruikt werd. Er kwam bedrijvigheid in Onnen met de stoomzuivelfabriek De Hoop die zou uitgroeien tot een bekende roomijsfabriek, later overgenomen door Ola ijs. De grondprijzen stegen.

De scheepvaart heeft tot 1952 geduurd. Daarna is de vaart in de versukkeling geraakt, vervuild met huishoudelijk afval, afval van de ijsfabriek en met rioolslib. Inmiddels is de vaart weer schoon en ijvert een werkgroep voor het weer bevaarbaar maken van de vaart. De fundamenten van de sluis liggen er nog. Zie voor het verhaal van de Grasdrogerij pagina 7.

Grasdrogerij Onnen

In 1941 werd een bouwvergunning aangevraagd voor een drogerij van gras en groenten in Onnen. Die heeft er gestaan en heeft tijdens de oorlogsjaren ook veelvuldig gedraaid, maar is na de oorlog snel weer gesloopt. De tekeningen zijn uit het archief van dhr. J. V. Jansen, Bedum

Door Ingrid Smit

Bestudering van de tekening van de grasdrogerij tijdens de excursie

Er bestond al een grasdrogerij bij de Glimmer melkfabriek.

De aanvraag in 1941 werd dan ook op 9 april afgevozen, met als argument dat er in de gemeente geen behoefte was aan een tweede grasdrogerij.

Achtergrond van de afwijzing was waarschijnlijk dat men zuinig moest zijn met bouw materiaal. De schade uit de eerste oorlogsdagen moest nog hersteld worden.

Maar zeer kort daarna, op 24 april, werd de bouw-aanvraag alsnog goedgekeurd. Het is achteraf duidelijk dat hier Duitse druk achter zat.

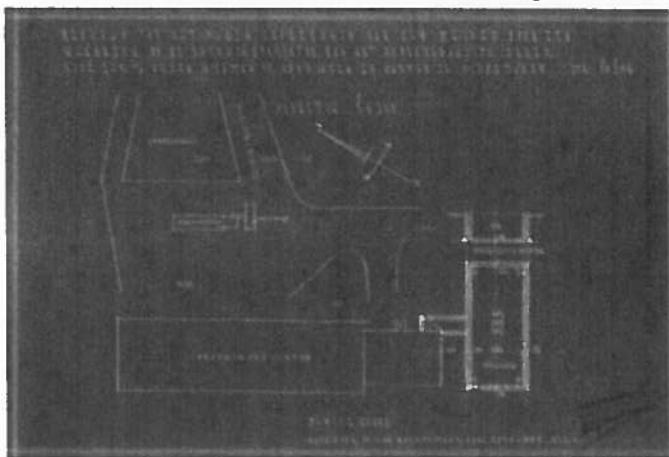
Het gras werd aangevoerd van de Fliiegerhorst (vlieg veld) Eelde, van de Fliiegerhorst Norg bij Peest en van het schijnvlieg veld bij Donderen.

Het gras werd per ossenkar aangevoerd.

In de omgeving vorderden de Duitsers paarden en hooi. Uiteraard heeft een drogerij brandstof nodig.

In de grond zijn resten cokes aangetroffen.

Het hek om de berg cokes en de transporteur vormden na de oorlog het gevaarlijke speel terrein van de jongens uit de buurt, de meisjes speelden 'huisje' in de oude bus zonder onderstel die als directie keten en schaftlokaal gediend had.

De plaats van de drogerij riep veel vragen op:

Volgens ooggetuigen stond die waar nu een sportveld is, maar volgens de bouwtekening op een meter of vijf van de haven. De afstand tussen haven en sportveld is veel groter.

Het raadsel is opgelost als blijkt dat een stuk van de haven gedempt is: 'er konden destijds drie schepen achter elkaar liggen'.

1941 / per aanvraag
 ingekomen den 19 No.

Vrij van recht.

AANVRAAG OM BOUWVERGUNNING

(Aanvraag in te stellen)

Aan Burgemeester en Wethouders van Onnen.

Ondergetekende, **J. V. Jansen**
 van beroep **Architect** woonende te **Onnen**
 (weg of straat) **De Vrijheid 1** No. 4 verzocht Uw College
 ten aanzien van de aanvraag tot verlenen van

aan een drogerij van gras en groenten

op het perceel, kadastraal bekend Gemeente Onnen, Sectie B No. 1028, en gelegen aan (weg, straat, waterweg) **De Vrijheid 1**

1) het geheel of bevestigd worden van **drogerij**
 2) het daarbij over de volgende beschikking te verstrekken.

1) verzoeken, van de stroom, het lozen van de drogerij, volgens de voorschriften van de bouwverordening.
 2) de aanvraag tot verlenen van de bouwvergunning.

Uw ontwerp van het ontwerp van de drogerij is **Architectenbureau** te **Onnen**
 Men de strekking en waarde heeft **aanvraag**

De economische berekening bedragen:

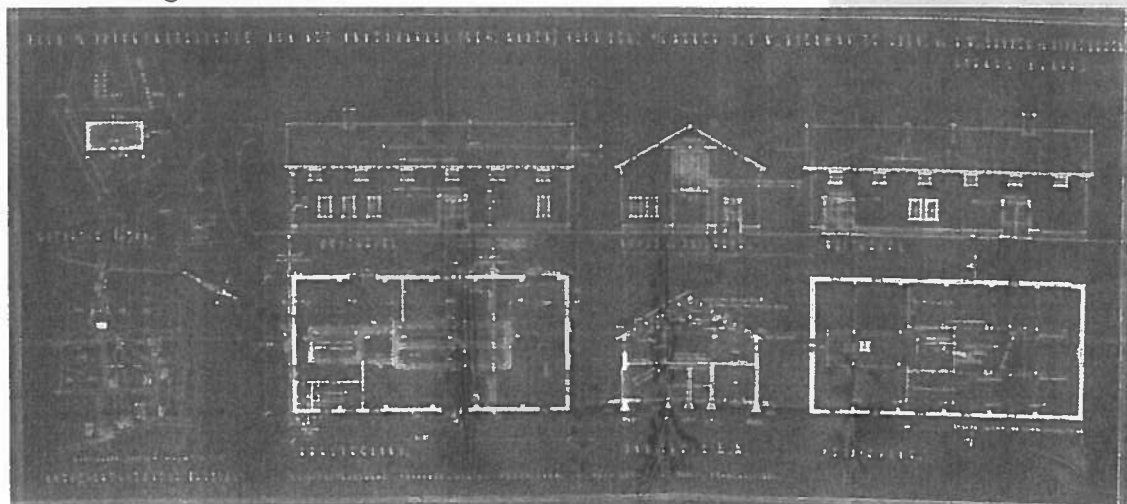
a. kosten van de bouw	10000,-
b. kosten der aan te leggen bedrading, leidingen, lozen, water, enz. vers. enz.	500,-
c. kosten van stakker, gas en lozen	500,-
d. overige kosten	0,-
Totaal	10500,-

aan den 18 Februari 1941

De aangevraagde
J. V. Jansen

aan de voorzieningen, genoemd in het ontwerp van de
 bouw van een drogerij van gras en groenten
 bedoeld van de College, heeft niet, hetgeen is op
 het door de College van Burgemeester en Wethouders
 van Onnen, in deze aanvraag genoemd, wordt berekend.

De College van Burgemeester en Wethouders,
 van Onnen.

Proefboringen, Hotel van der Woude, een Groninger dancing wellicht?

In nummer 2/2014 konden we lezen hoe de Harens Greet Lodewijks en de Amerikaanse boormeester Tom elkaar leerden kennen, al dan niet in een Groningse dancing. We pikken de draad op na Toms vertrek naar zijn gezin in de USA en Greets ontdekking dat zij van Tom een kind verwacht.

Door Joost Jans

Het bericht over Greets zwangerschap, in het voorjaar van 1956, sloeg bij de bewoners van het kleine huisje aan de Nieuwlandsweg 67 in als een bom. Moeder Dievertje en broer Jan Dorus schrokken zich wild. Anno 1956 was in Nederland de zwangerschap van een ongehuwde vrouw nog altijd ongehoord, een schande voor de familie. In het nette en ietwat deftige Haren was dat niet anders.

Al gauw waren de overige kinderen Lodewijks op de hoogte gebracht: De zussen Stien en Anneke uit Amsterdam en oudste broer Jo uit Groningen.

Er volgde crisisberaad, dat vooral om die ene vraag ging: Wat te doen met de baby? De familie splitste zich in twee kampen. Het ene kamp wilde het kind in de familie houden en onder de hoede van Dievertje brengen. Greet kon zo blijven werken en haar bijdrage aan het gezinsinkomen leveren. Dievertje was daartoe bereid. Had zij niet ooit haar man op zijn sterfbed beloofd een nieuw kind niet weg te geven? Jan Dorus dacht er precies zo over.

Het andere kamp vond dat Dievertje niet opnieuw met een klein kind mocht worden belast. Na het voortijdig overlijden van haar man in 1928, een klap die ze eigenlijk nooit te boven was gekomen, had zij haar portie al gehad. Nee, Greet diende haar kind af te staan.

Ondertussen ging Greet elke dag trouw naar haar werk bij de Groningse RIA Regenkledingfabriek. Ze moet bezorgd zijn geweest over het ogenblik waarop ze haar collega's en leidinggevendenden moest vertellen dat ze een kind verwachtte. Vrouwen in die positie waren hun baan niet zeker. En hoewel de mores in een industriestad als Groningen minder streng waren dan daarbuiten, mocht ze er niet op rekenen dat ze haar baan kon behouden.

Niet minder bezorgd moet ze zijn geweest over de reacties van haar buurt- en plaatsgenoten. Zij, de goedgeklede, aantrekkelijke vrijgezel van bijna dertig jaar oud, grage bezoeker van het Groningse uitgaansleven, zal zeker hebben opgezien tegen de plaatselijke spot en roddels. Ze hoopte maar dat voorlopig niemand het in de gaten had. Helaas voor haar gingen de praatjes in Haren al rond.

Zo verstreken de maanden, totdat ergens in de zomer van dat jaar zich een oplossing aandeed. Stien, een netwerker *pur sang*, was in Amsterdam via haar overbuurman een kinderloos echtpaar op het spoor gekomen dat dolgraag een baby wilde opnemen, Frits en Carla Jans.

En het toeval wilde dat beiden werkzaam waren aan het Psychologisch en Pedagogisch Instituut Amsterdam, dat onder leiding stond van de Groningse orthopedagoge en latere hoogleraar Wilhelmina Bladergroen. Het echtpaar Jans was geknipt om de zorg over het aanstaande kind op zich te nemen, vond ook Dievertje. Daarmee was het pleit beslecht. Greet zou haar kind aan het echtpaar Jans afstaan. Alleen Jan Dorus bleef tegen.

Wat Greet hiervan vond en of ze het ermee eens was, weet niemand. Feit is dat ze aan het begin van de herfst naar Amsterdam vertrok om bij

Stien en haar zoontje Hans van zeven de bevalling af te wachten. Omdat Stien vroeg weduwe was geworden, bood de bovenwoning van Stien voldoende ruimte. Greet was hier in vertrouwde handen.

Ze was dol op haar neefje Hans, hij kwam regelmatig langere tijd in Haren logeren. Ook haar zuster Anneke was in de buurt.

Op 14 november was het zover. Na een onrustige nacht kondigde de baby zich aan. Greet, Stien en Hans gingen naar de praktijk van vroedvrouw Lambers op de Eerste Helmersstraat. De praktijk was recht tegenover het Wilhelmina Gasthuis, waar ze ook, zelfs gratis, had kunnen bevallen. Waarschijnlijk was dit een bewuste keuze van Greet: in het WG waren jonge moeders verplicht hun baby's te zogen, bij mevrouw Lambers niet, en dat maakte de scheiding tussen moeder en kind minder pijnlijk.

Van mijn geboorte is neef Hans de enig overbleven getuige. Door zijn moeder in een kamertje gestald, hoorde hij dat ik ter wereld kwam. Hij hoorde ook de voetstappen van Frits en Carla Jans die mij vlak daarop kwamen halen en mij naar hun bovenwoning brachten, op weg naar een onbekommerde jeugd in de hoofdstad. Volgens de vroedvrouw volbracht Greet de bevalling met een laken over haar hoofd, zodat ze de baby niet kon zien.

Na een herstelperiode bij Stien ging Greet naar Haren terug. Daar werd ze op een zaterdag in december weer met haar moeder en broer herenigd. De dag daarop gingen Dievertje en Greet op en top gekleed de straat op om Haren te laten zien dat alles weer normaal was. Echt normaal zou het echter nooit meer worden. Uit woede over haar beslissing de baby af te staan, sprak Jan Dorus een jaar lang niet met zijn zuster. Greet zelf droeg lang de sporen van het gebeurde. Bij Greets overlijden in 1999 vond Anneke in het nachtkastje nog liefdesbrieven van Tom.

Joost Jans zoekt herinneringen, zie kader op pagina 8.

In de Haren

Ook Hein Bekenkamp speelde een rol in het ontstaan van "Old Go": "Ali, wat jij wilt is een Historische Vereniging in Haren". Precies. En deze vereniging heeft nu al ruim 5 jaar zelf geschiedenis. Lees zijn column uit 2009 en van december 2014. Een column met geschiedenis- perspectief in Haren. (Ali Bakker)

Onderstaande column is geplaatst in het Harener Weekblad van 23 april 2009.

Door Hein Bekenkamp

Vanavond moet duidelijk worden of de Hareners echt belangstelling hebben voor hun eigen geschiedenis. In een neohistorische omgeving als de Harense Dickensroom is, komt een gezelschap belangstellenden bijen om te praten over nut en aardigheid om zich te verdiepen in het plaatselijke verleden. De uitnodiging daartoe kreeg verschillende motto's mee. Zo wordt een zekere Paul Scheffer geciteerd: 'Een gemeenschap leeft van een gedeelde geschiedenis'. Ik ken twee Paul Scheffer. De eerste zat samen met mij in eenzelfde schoolklas. De ander is onder meer bekend als publicist en bijzonder hoogleraar.

Hoe het met de eerste vergaan is: ik ben hem uit het oog verloren. Van de hand van de tweede verscheen onder meer een opzienbarend en aanvallend artikel over de multiculturele samenleving en een boek over hetzelfde onderwerp. De gebruikte zinsnede kon ik niet zo snel terugvinden, maar ik vermoed toch dat het de tweede Paul is die in de invitatie wordt geciteerd.

In Haren wonen mensen van zo'n 50 verschillende nationaliteiten, herinner ik me uit de oude politieverlagen. Ze waren niet crimineel maar stonden geregistreerd bij de Vreemdelingenpolitie. Hun aantal is echter zo gering dat je hier niet echt van een multiculturele samenleving kunt spreken. Toch bestaat er in Haren wel degelijk een tweedeling: Zij die in Haren geboren zijn en de anderen. Bij de eerste groep bestaat er over het algemeen wel enig gevoel voor lokale wortels. Bij de nieuwe ingezetenen weet ik het zo net nog niet. Veel van die mensen zal het een worst wezen, vrees ik.

Als bronnen voor deze korte familiegeschiedenis is gebruik gemaakt van rapporten van de Kinderbescherming en gesprekken met familie en oude bekenden van Greet. Ook vrijwilligers van Old Go hebben hun steentje bijgedragen. Ondanks naspeuringen is Toms identiteit tot op de dag van vandaag niet achterhaald. Frits en Carla Jans waren inderdaad voortreffelijke ouders.

Ik heb mijn biologische moeder Greet nooit ontmoet. Heeft u nog herinneringen aan of foto's van Greet Lodewijks? Stuur een mailbericht naar joost.jans@hetnet.nl. Tips over Toms identiteit zijn ook welkom.

Toch hoop ik dat zal blijken dat er onder een grotere groep dan alleen die 'oorspronkelijken' enige interesse bestaat over hoe het hier allemaal zo gekomen is.

In onze directe omgeving hebben meer plaatsen met veel nieuwe dorpsbewoners hun eigen historische vereniging of kring. Of het in Haren meteen zo'n officieel karakter moet krijgen, valt nog te bezien. Reden waarom de initiatiefneemster voorlopig nog spreekt over een Historisch Platform. Daar kun je nog alle kanten mee op. Mogelijk ontstaat er een werkgroep die enig oudheidkundig thema ter hand neemt en daar tijdens een samenkomst over rapporteert.

Uit eigen ondervinding weet ik dat er veel Hareners zijn die op zolders in schoendozen kostbaarheden bewaren die de moeite waard zijn om in de openbaarheid te geraken. Zou de gemeente ruimte in de kelder van het nieuw te bouwen gemeentehuis hebben gereserveerd om niet alleen het bestaande archief, maar ook dit soort deelcollecties in onder te brengen? Met een eigen archivaris, desnoods in deeltijd, die die catacomben dan weer op gezette tijden voor vorsers kan ontsluiten?

Wellicht wordt een spreker uitgenodigd of worden de platformers geïnviteerd om deel te nemen aan een excursie door de Harense dreven.

Kortgeleden stapte ik met soortgenoten op de fiets om langs aardige, historische relevante plekje te rijden, waarover de aanzetster tot de bijeenkomst van vanavond boeiende bijzonderheden wist te vertellen. Zo passeerden we zwerfkeien die mogelijk de markegrenzen van weleer markeerden, dwaalden we door de voormalige appelhof van een oud buiten in de wijk Mikkellhorst, waarvan de plattegrond met behulp van keitjes in miniatuur is uitgezet. En wij reden langs enkele naamloos geworden, maar voorname huizen. Dat laatste stak ons gezelschap.

De oorspronkelijke namen getuigen van de ontstaansgeschiedenis. Een grote boerderij aan de Lutsborgweg ontbeert de naam van een oude marke.

Een huis aan de Rijksstraatweg, vernoemd naar de bouwer van het pand, raakte zijn naam kwijt door de bouwlustige nieuwe bewoners. Wilt u die namen wel weer terugplaatsen?

***De geschiedenis van Haren is het waard
bewaard te blijven.***

Old Go 5 jaar jong

In gesprek met voorzitter Ali Bakker en een paar oud-bestuursleden van het eerste uur, de heren Ab Deelman en Jan Dijkema, worden herinneringen opgehaald van de afgelopen vijf jaren van Old Go. Het zijn een paar prettige uurtjes geworden. Nadruk wordt gelegd op het laagdrempelige karakter van de vereniging.

Door Henk Bazuin

Wat ging er vooraf aan de oprichting van Old Go

Eind 2008 besluiten Wil Legemaat, Ali Bakker en Margriet Staal, kortweg WAM, aspecten van de Harense geschiedenis onder de loep te nemen.

In 2009 ziet een boekje over de Harense gemeentehuizen het daglicht. Later in 2009 wordt het project 'Niet vergeten Stolpersteine in Haren' in gang gezet. Wil en Margriet worden benaderd door de *Harense Historische Commissie* om behalve de verhalen van de Joodse slachtoffers ook die van de andere Harense oorlogsslachtoffers bijeen te brengen in een boek.

Ali Bakker had de smaak te pakken van het snuffelen in de Harense geschiedenis en begint met de voorbereidingen tot de oprichting van een breed toegankelijke historische vereniging. Het is Hein Bloemink die Ali Bakker het laatste duwtje in de rug geeft.

In april 2009 brengt Ali 13 mensen bij elkaar die in de Dickensroom van 't Clockhuis haar plan ondersteunen. In een bijeenkomst op 15 juli 2009 wordt een bestuur gekozen.

Door een persoonlijke benadering van mensen wordt het enthousiasme overgebracht; die kunst beheerst Ali Bakker als geen ander. Ze doet dat nog steeds en het werpt ook nog steeds zijn vruchten af.

De bestuursleden van het eerste uur zijn:

Ali Bakker (voorz), Rika Pater (secr), Ria Boomsma (penningm) en de leden Bonno van der Horst, Ab Deelman en Jan Dijkema. Hein Bekenkamp ziet af van het bestuurslidmaatschap.

Op 11 november 2009 worden de doelstellingen geformuleerd. Voor de notariële oprichtingsakte is het nodig dat de vereniging ook een naam krijgt.

Het is niet helemaal zeker, maar de naam Old Go is waarschijnlijk bedacht door Bart Boersma.

Go verwijst naar het Goerecht, het vroegere rechtsgebied rond de stad Groningen. De huidige gemeente Haren ligt ook in dit rechtsgebied en wel op het hoge gedeelte Go. Het lage gedeelte heet Wold.

Vaak wordt Old Go op z'n Engels uitgesproken maar het zijn toch echt twee onvervalste groningse woorden.

Het lukt niet de oprichtingsdatum van 1 januari te halen. Het is 28 januari 2010 als de akte passeert op het kantoor van notaris Kuin te Haren.

Waarom kring en niet gewoon vereniging?

Er is bewust gekozen voor 'kring' in plaats van vereniging. We dachten: Er zijn al zoveel historische verenigingen en kring staat wel chique; ondanks de laagdrempeligheid.

Het bestuur bij oprichting, van lnr: Ria Boomsma, Ali Bakker, Rika Pater, Ab Deelman, op de voorgrond Jan Dijkema en Bonno van der Horst

En de kring omvat de dorpen Glimmen, Haren, Noordlaren, Onnen én de buurtschappen Essen, Hemmen, Hoornsche Dijk en Eelderwolde.

En: Old Go bekt gewoon heel fijn.

Er is een mooi verenigingsblad en een goed bekeken website. Hoe is die ontwikkeling geweest?

Ere wie ere toekomt: Rika Pater heeft aan de wieg gestaan van zowel het verenigingsblad als de website. Tijdens de voorbereidingen in 2009, vóór de oprichting van Old Go, kwam het eerste blad uit met 16 pagina's. We waren zeer verrast: Er was nog geen vereniging maar wel al een blad! Het tweede nummer verscheen in december 2010.

Allerlei veranderingen en ontwikkelingen van de Old Go organisatie hebben er toe geleid dat wij nu erg trots kunnen zijn op ons verenigingsblad. Helaas is de oorspronkelijke naam 'Op de Hoogte' verdwenen om plaats te maken voor 'Harens Old Goud'.

Op de Hoogte was al in gebruik bij een naburige historische vereniging.

De website is in diezelfde periode gemaakt; in het begin stond er stond nog niet veel op. En niemand had kennis hoe zo'n website onderhouden moest worden. Door een enthousiast website team is de site uitgegroeid tot wat het nu is. Levendig, verjongend en altijd actueel. Met behulp van een speciaal programma wordt bijgehouden hoeveel bezoekers er zijn, langs welke weg ze op onze website komen en welke pagina's het meest bezocht worden.

We hebben zelfs een Face-book pagina.

Nieuwe vrijwilligers? En hoe gaat dat in zijn werk?
Het gaat niet altijd van een leien dakje maar door mensen persoonlijk te benaderen lukt het vaak wel. Soms melden leden spontaan iets te willen doen voor de kring.

Kandidaten voor een bestuursfunctie hebben we zonder veel moeite altijd gevonden. Gelukkig maar. Op die manier zijn ook de andere werkgroepen ontstaan. Naast het webteam en de redactie van ons blad, is er ook nog de werkgroep 'Oude Verhalen', 'Archief' en 'Digitaal fotoarchief'.

Niet onvermeld mag blijven de groep mensen die op donderdagmiddag het informatiecentrum bemensen. Hier komen bezoekers die iets willen weten en die iets willen af staan. Op die manier zijn we in het bezit gekomen van bv. vele historische foto's.

Een paar hoogtepunten van de afgelopen vijf jaren

Het allereerste optreden naar buiten was heel speciaal. Het was de foto-expositie in de kassen van Reinhart Orchideeën in het Westerveen Harenermolen met diverse objecten in het gebied Westerveen en de plaatsen Harenermolen en Glimmen. Ons initiatief werd ondersteund door burgemeester Marc Boumans die de opening heeft verricht en, op ons verzoek, de heer Willem Rutgers uit Glimmen tot erelid van Old Go heeft benoemd.

Wij ervaren iedere keer weer dat het presenteren van onze vereniging bij diverse gelegenheden, zoals de kunst- en cultuurmarkt, de braderie in Haren, dan wel tijdens de dag van de Groninger Geschiedenis in de Groninger Archieven, als een hoogtepunt wordt beleefd.

Iets heel bijzonder was de eerste navorsing en de ontdekking van de geschiedenis en de plaats van café De Seinpost. Dit gebouw bleek een voorloper te zijn van een woning aan de Rijksstraatweg die nu de naam De Vogelhof draagt.

Heeft de jeugd van Haren historisch besef?

We kunnen hierover niet oordelen; we hebben daar nooit onderzoek naar gedaan. Het is toe te juichen als ouders en grootouders (dus onze leden) hun kinderen of kleinkinderen wijzen op het nut en de interesse in de dingen die dagelijks gebeuren en te proberen deze vast te leggen.

Het is gemakkelijk te begrijpen en uit te leggen dat zaken die vandaag gebeuren, morgen tot de geschiedenis behoren.

Maar: Ons jongste lid is 24 jaar en de oudste 89 jaar.

Blijven er historische zaken onbelicht?

Old Go houdt zich voornamelijk bezig met het inventariseren van gebeurtenissen na 1900.

Daar hebben we die vijf jaren onze handen al vol aan gehad. Uiteraard is er meer.

Hét moment tijdens de expositie in de kassen van Reinhart Orchideeën in het Westerveen: Burgemeester Marc Boumans benoemt de heer Willem Rutgers tot erelid van Old Go

Echter: Het ontbreekt ons voorlopig aan mankracht meer zaken te onderzoeken en onder de aandacht te brengen. Interessant is de agrarische ontwikkeling. De vier kerndorpen en de buurtschappen hadden een sterk agrarisch karakter. Als er lezers zijn die zich geroepen voelen hiermee aan de slag te gaan dan mogen ze dit kenbaar maken.

We streven ernaar ieder jaar een aantal excursies te houden in gebieden waar men normaal gesproken niet zo snel komt. Je mag stellen dat een excursie en vorm is van aanschouwelijk onderwijs.

Samenwerking met de dorpsverenigingen in Glimmen, Noordlaren en Onnen?

Iedere vorm van samenwerking wordt door ons zeer op prijs gesteld. Maar ook hier geldt dat er een aantal mensen zouden moeten zijn die dit op willen pakken. We kunnen veel voor elkaar betekenen en elkaar ondersteunen op het gebied van geschiedschrijving.

HISTORISCHE KRING VAN START

Onderstaand artikel is overgenomen uit het Harener Weekblad van 11 februari 2010.

De Harensche Historische Kring Old Go is van start gegaan. De kring is een initiatief van Ali Bakker. De kring wil laagdrempeliger en zichtbaarder zijn dan de Harensche Historische Commissie.

Old Go is de oude omschrijving van het gebied waar nu de gemeente Haren ligt. Het is dus niet alleen het dorp Haren waarmee men zich zal bezighouden, maar ook de dorpen Glimmen, Noordlaren, Onnen en de buurtschappen zoals Essen.

Een werkgroep van de Historische Kring houdt zich al bezig met het inventariseren van oude kaarten en het verloop van wegen. Onder de titel 'De reiger, de wolf en de vos' is al een lezing gegeven. In de lezing werd ingegaan op de familie Reiger. Enkele familiegraven liggen bij de Dorpskerk. De vraag is of deze familie ooit Huize De Wolf stichtte, op de plek waar een herberg stond van ene heer Vos.

Dit voorbeeld illustreert het doel van de vereniging: met elkaar, en voor iedereen dat wast was en nog is te weten, vast te leggen en te presenteren.

Historisch Platform Haren aan de basis van Old Go

Krijg ik net een seintje dat Old Go al vijf jaar bestaat en dus zijn eerste lustrum mag vieren. Zolang al weer?

Door Hein Bekenkamp

In mijn herinnering zijn we eergisteren begonnen. Maar dat heeft waarschijnlijk meer te maken met mijn ouder worden. ‘Geraak je op leeftijd dan gaat alles sneller’, legde professor Douwe Draaisma in 2003 al uit. Gelukkig leg ik veel vast. Niet alleen op papier, maar toch ook in toenemende mate digitaal. Sinds 2010, het jaar waarin Old Go officieel moet zijn opgericht, versleet ik al weer twee computers, maar alles wat ik in die oude desktops tikte en verzamelde, zette ik steeds over op de volgende machine. ‘Is dat niet gevaarlijk’, vragen ouderen onder ons die het niet zo hebben op die virtuele techniek. Ze hebben wel eens gehoord van gecrashte pc’s en dat je dan alles kwijt bent. Op de burelen van het inmiddels ook geschiedenis geworden persbureau Bekenkamp zijn evenwel ettelijke externe harde schijven aangekoppeld die alles wat ik schrijf en verzamel in veelvoud wegschrijven. Zelfs als het gehele huis door aardbevingen verwoest zou worden, dan nog is er met behulp van een tablet alles wat ik bijeengarde uit een wolk te halen.

Maar goed, Old Go dus. Hoe zo 2010? In april een jaar eerder wijdde ik in het Harener Weekblad al aandacht aan de ‘Hareners die gek op geschiedenis zijn’. Een deel van de naar historie hunkerende Hareners kwam in die maand bijeen in de Dickens Room (een neohistorische omgeving) om er te spelen met de gedachte een Historisch Platform Haren op te richten. Dat het ondertussen veel formeler is geworden – er kwam zelfs een notaris aan te pas om het allemaal vast te leggen – bewijst nog maar eens dat niet alleen de autochtonen in de lokale geschiedenis zijn geïnteresseerd. De kring belangstellenden groeit en groeit en onder hen zijn er inmiddels leden en donateurs die niet eens in de gemeente Haren wonen.

Toch is de gedachte aan het oorspronkelijke historische platform zo gek nog niet. Er zijn meer ploegjes en eenlingen die zich bezig houden met de plaatselijke historie. Glimmen en Onnen kenden destijds hun eigen geschiedschrijvers en collectie-neurs op het gebied van het lokale verleden. Glimmen is op allerhande manieren gedocumenteerd door wijlen Willem Rutgers. Onnen heeft zijn eigen standaardwerkjes van dorpshistoricus, wijlen Roel Siekmans. Mevrouw P.A.C. Prins-Poorter uit Glimmen ging in haar omvangrijke oeuvre dieper in op Noordlaren en Glimmen.

Er zijn meer amateurhistorici die aspecten van Harens verleden breed en minder breed uitmeten. Het gaat te ver ze hier allemaal te noemen. Dat hoeft ook niet, want ze staan (hopelijk allemaal) vermeld op het historische deel van de gemeentelijke website (http://www.haren.nl/over-haren/historie_3473/). En als u daar dan toch surft: bekijk de talrijke bronbewerkingen eens die uw geachte en actieve lid Eppo van Koldam daar op heeft doen plaatsen. Nu is Eppo niet alleen lid van Old Go en gewaardeerd houder van causerieën met lichtbeelden betreffende de plaatselijke geschiedenis, maar ook lid van de Harener Historische Commissie. Een van oorsprong gemeentelijke commissie die sinds 1988 al meer dan twintig boekjes bezorgde en daarmee voorlopig nog graag door wil gaan.

Het jongste deeltje dat die commissie het licht deed zien, betrof de geschiedenis van het Klooster Yesse (1215-1594). Geschreven door de huidige ‘abdis’ van het niet meer bestaande klooster, Annemiek Bos. Zij is, samen met enkele ‘broeders en zusters’ hoedster van het monastieke verleden van Haren. Haar stichting Bezoekerscentrum Klooster Yesse zou zich naadloos kunnen aansluiten bij zo’n Historisch Platform Haren, waarin in 2009 al sprake van was. Naar verluidt is de hierboven genoemde Harener Historische Commissie ook gaarne bereid haar expertise aan te bieden. In één moeite door kan de in 2010 gestarte website www.verledenvanharen.nl gekoppeld worden. Een site, ontwikkeld voor de Harener basisscholen en destijds opgezet door de Stuurgroep Haren 850. Sindsdien zijn er nog verschillende nieuwe (nee, historische) onderdelen aan die site toegevoegd. De aanleiding was toen het 850-jarig bestaan van de Harense gemeenschap. Discutabel natuurlijk, want een hunebed in Noordlaren geeft wel aan dat de geschiedenis van wat we nu de gemeente Haren noemen, heel veel ouder dan 850 jaar moet zijn. Nog tijdens die ‘viering van 850 jaar Haren’ wees de Harener historicus Kees Kuiken op het feit dat de geschreven geschiedenis van Haren gemakkelijk 50 tot 100 jaar vroeger gesteld kan worden. De feestelijkheden waren er niet minder om, maar hij had natuurlijk wel een punt.

Wanneer de geschiedvorsers in en over Haren – met behoud van hun eigen identiteit, dat spreekt – de koppen bij elkaar zouden steken, zou dat een verrijking zijn. Een mooie taak die weggelegd is voor het zijn eerste lustrumvierende Old Go?

Het huis van de notaris-vervolg: Bejaardenzorg?

Eén van de grote huizen aan de Rijksstraatweg in Haren is de villa van notaris Andringa de Kempenaar. Onderzoek naar de geschiedenis van het huis en de bewoners deed Roelof van Wijk.

In de jaren vijftig van de vorige eeuw werd in Haren meerdere plannen ontwikkeld voor de huisvesting van bejaarden. Het gebeurde eerst via kerkelijke instellingen, later werd de Algemene Ouderdoms Wet ingevoerd. Toen werd de zorg voor bejaarden hoe langer hoe meer een zaak van de overheid.

De Hervormde Kerk had Avondlicht en De Dilgt, die al in de jaren dertig waren ontstaan.

De Gereformeerde diaconie bouwde, in samenwerking met Gereformeerde diaconieën van omliggende plaatsen als Groningen Zuid/Helpman en Hoogezand, De Zonnehof. En er ontstond een algemeen woongebouw met 'bejaardenhuisjes' 'De Middelhors' aan de Parkweg (in de volksmond 'het Kabouterdorp').

Ook de Doopsgezinde gemeenschap in Groningen/Haren maakte haar plannen, in samenhang met bejaardenzorg in heel Nederland.

Daar Huize 'De Hondsrug' overgegaan was in handen van de gemeente Haren, werd een stichting opgericht die de huisvesting zou regelen en beheren.

De burgemeester van Haren fungeerde als voorzitter. Het gebouw zou worden aangekocht en verbouwd. De bedoeling was daar na verloop van tijd enkele vleugels aan te bouwen zodat 'ettelijke honderden' bejaarden daar huisvesting konden vinden.

In december 1952 werd het huis overgedragen aan de Doopsgezinde Gemeente Groningen voor 100.000 gulden. In 1953 werd het huis omgedoopt in het Menno Simonshuis en geopend nadat het verbouwd was volgens een plan van architect J. Kort uit Groningen.

Haren, Opening Menno Simonshuis

Naar wij vernemen zal omstreeks het midden dezer maand een gedeelte van het zojuist verbouwde Menno Simonshuis te Haren (het voormalige Huize De Kempenaar) op de hoek Rijksstraatweg en Heide- en Watersteeg betrokken worden.

Het bestuur der Stichting, waarvan als voorzitter de burgemeester van Haren, mr. F. W. van Ketwich Verschuur, fungeert, heeft er van afgezien om aan de opening speciale plechtigheden te verbinden.

Wel zal ds Knipscheer uit Groningen de avonddienst van Zondag 18 October a.s. in het Witte Kerkje wijden aan de ingebruikneming van het Menno Simonshuis.

Het einddoel is het bouwen van een kerkgebouw, alsmede van een vleugel, waarin 100 tot 200 kamers zullen zijn.

Het huidige gebouw moet echter voorlopig nog worden gezien als een tijdelijke voorziening.

(Nieuwsblad van het Noorden, 08-10-1953, pag. 10)

Bij de viering van het 10 jarig bestaan op 15 oktober 1963 in het Restaurant Chalet Le Grillon te Harenermolen, deelde de voorzitter van de stichting, burgemeester F.W. van Ketwich Verschuur mee, dat de plannen gereed waren en dat gewacht werd op de goedkeuring van het rijk.

Menno Simonshuis 1953-1971

Er werd in de jaren 1960-1962 een plan ontwikkeld om het huis uit te breiden met een woongebouw in twee lagen voor huisvesting van bejaarden, in één- en tweepersoonskamers. Er was een vleugel voorzien langs het huidige noordelijke voetpad de Jagershof, dan een dwarsvleugel er loodrecht op en nog een korte vleugel langs de Heide en Watersteeg.

Er bleef dus een groot min of meer vierkant middegebied over.

Ook werd er een plan ontwikkeld om op het terrein een kerkgebouw te bouwen, de Doopsgezinde gemeenschap uit Groningen had wel leden in Haren, maar geen kerkgebouw en als er een grootschalig gebouw zou komen voor huisvesting van doopsgezinde bejaarden dan was een kerkgebouw daarbij een goed idee. Van de plannen voor de bouw van een kerkgebouw werd wegens gebrek aan financiële middelen na verloop van tijd afgezien.

Uiteindelijk werd een doopsgezind kerkgebouw gerealiseerd op de hoek van de Middelhorssterweg en de Nieuwe Stationsweg, nadat een lid van de doopsgezinde gemeente haar huis met bijbehorend terrein daartoe ter beschikking had gesteld.

Al met al viel ook de exploitatie van het huis tegen: er konden 'slechts' een negental bejaarde bewoners worden gehuisvest. Er was een redelijk grote staf nodig. De Doopsgezinde gemeenschap begon zich af te vragen of het stichten en in standhouden van een dergelijke instelling wel een zaak moest zijn van een plaatselijke kerk of gemeente.

Er werd toenadering gezocht bij de landelijke doopsgezinde instelling voor bejaardenzorg.

Deze liet de 11 bejaardenhuisjes bouwen, opgeleverd in 1968 en later de 62 andere woningen voor bejaarden, aan de Jagershof opgeleverd in 1975.

De tuin werd aangepast op basis van een voorstel van de tuinarchitect mej. R. Boon in Hoogezand.

Het notarisshuis was te duur in exploitatie en er moesten in 1971, op grond van gewijzigde voorschriften, betere brandveiligheidsmaatregelen worden genomen tegen aanzienlijke kosten: Het gebouw werd verkocht.

Luchtopname omgeving notarishuis (opname: Google Earth): Links het pand aan de Rijksstraatweg, daarachter de bejaardenhuisjes en rechts, langs de weg voor de Jagerskampen de eerste huisjes

Huize de Hondsrug 1971- nu

De naam werd na de verkoop (terug-) gewijzigd in huize De Hondsrug. Het gebouw werd, aangepast, gebruikt als kantoorpand.

Verbouwingen vonden plaats in o.a. 1987 en 1994.

Het gebouw heeft daarna veel eigenaren en bewoners gekend, zoals:

Armawa, een scheepsbevrachtingskantoor.

Vastgoed Zwolle, die het na een restauratieve verbouwing verhuurde.

Projectontwikkelaar Alex Boer, in 2010.

Familie Ten Kate in 2013.

Bronnen:

Ir P. W. Havik: Bouwkunst in Haren, Rijksmonumenten in de gemeente Haren, Harener Historische Reeks no 12

H.J. C. Bekenkamp: Bezetting en Bevrijding van Haren 1940-1945, Harener Historische Reeks no 9

Beno Hofman: Het Doopsgezind Gasthuis, van de oprichting tot de renovatie, 1987

Derk-Jan Rouwenhorst: Het cultureel erfgoed van Vastgoed Zwolle, karakteristieke huizen in Noord en Oost-Nederland, Zwolle 1999

Haren dé Krant, juni / september 2010

Nieuwsblad van het Noorden: diverse artikelen, berichten
Rijksdienst voor het cultureel erfgoed: Rijksmonumenten in Nederland, beschrijving

Tresoar Leeuwarden: Archief familie van Andringa de Kempnaer, verkoop Antonie Doornbos cs, no 329-02-706
J. B. de Boer en W Jonkman: Militair Gezag in Groningen, Assen 1990

Groninger Archieven: Inventaris stichting Menno Simons-huis (2012), toegang 2629

Een reactie op het artikel over het notarishuis door mevrouw Sineke Matthijssen-Hogen Esch, Paterswolde

Mijn grootouders, de familie Gaaikema Schuiringa-Wiersma, woonden vanaf midden jaren 1940 in de villa Esserhorn aan de Rijksstraatweg 46.

Langzamerhand waren ze te oud geworden voor dit grote huis en in april 1962 verhuisden ze naar het Menno Simons-huis, vroeger een groot landhuis aan de Rijksstraatweg 240, maar dan aan de zuidkant van Haren. Het werd als bejaardenverzorgingstehuis gebruikt door de Doopsgezinde gemeente te Groningen. Mijn grootouders hadden twee ruime kamers op de eerste verdieping aan de straatkant. Eén van de kamers was die in het midden met de drie ramen. Onder de vensterbanken waren prachtige ornamenten bloemslingers aangebracht en boven de ramen was de timpaan die mooi gedecoreerd was en het zadeldak.

Vroeger was dit de speelkamer van de kinderen van de notaris. Als je de kamer binnenkwam was er direct rechts een grote inloopkast over de volle lengte van de muur. De kast had schuifdeuren met ruitjes en voor elk van de kinderen was er veel ruimte om het speelgoed netjes op te bergen.

Mijn oma heeft eens bezoek gehad van één van de kinderen van de notaris. Oma kreeg het verzoek om nog eens de vroegere speelkamer te mogen bekijken. Toen ik later nog weer eens bij oma kwam vertelde ze me hierover en ze had erg genoten van dit onverwachte bezoek.

Mijn grootouders gebruikten deze kamer als zitkamer de ander kamer werd als slaapkamer gebruikt.

Er woonden ongeveer tien oudere mensen in dit huis. In de grote lommerrijke tuin waren zitjes en banken. Ook waren er slingerpaden, waar rondgelopen kon worden, en er was nog een graveltennisbaan achter in de tuin.

In 1971 werd het huis door de brandweer afgekeurd en omdat de verbeterkosten te hoog waren, gesloten. Later is het verkocht en werd het een kantoorpand.

Tot de klok langs de Noorderweg in Haren het honden? Met zakkewand wordt het laatste punt ingegraven en zwaarten... (caption partially obscured)

De bijna overstrooming van 1960

Informatie en foto zijn afkomstig uit het Nieuwsblad van het Noorden via Delpher

Door Ingrid Smit

Oudere Harenaars kunnen het zich nog wel herinneren, de dreigende dijkdoorbraak rond sinterklaas 1960. Na een natte herfst werd op in het weekend van 4 december het regenrecord van de eeuw gebroken.

Het Nieuwsblad van het Noorden meldde op maandag 5 december dat het Boeremapark volledig blank stond, net als de omliggende tuinen. Haren had toen nog boeren in het dorp, er wordt verteld dat aan de Onnerweg 17 pinken in de stal in het water stonden. Werd dit nog geweten aan achterstallig onderhoud van de riolering, de volgende dagen werd duidelijk dat het probleem groter was.

In de nacht van 5 op 6 december verslechterde de toestand. Omstreeks 4 uur 's nachts sloeg de vrijwillige dijkwacht van de dijk langs de Schipsloot alarm.

Het Friescheveen was onderdeel geworden van een enorme watervlakte die zich uitstreckte tot De Punt. Het oppervlak lag maar enkele centimeters onder de kruin van de dijk. De dijk begon al te lekken via muizen- en mollengaten. Om 6 uur 's morgen kregen de bewoners van de Meerweg in Haren de mededeling dat de toestand van de dijk langs de Schipsloot kritiek was, ze moesten zich voor bereiden op evacuatie en de kostbare zaken naar de bovenverdieping brengen.

De Meerweg werd afgesloten.

Als de dijk zou breken kwam het water niet alleen de huizen aan de Meerweg en in Eelderwolde binnen, maar trof de overstrooming ook de gloednieuwe wijk Corpus den Hoorn in de stad.

Het waterschap Westerkwartier dekte de poreuze plekken af met stukken zeil; de meest bedreigde plek was tegenover het zwembad.

Openbare Werken in Groningen, Provinciale- en Rijkswaterstaat werden ingeschakeld en de kazerne in Zuidlaren bood hulp met 150 militairen. Bij de Meerwegbrug vulden de soldaten in hoog tempo duizenden zandzakken die naar de bedreigde plekken vervoerd werden. De dijk was totaal verzadigd met water en gaf weinig houvast aan de bomen. Als die om zouden gaan, zorgden de wortels voor nog meer zwakke plekken.

De bomen zijn preventief gekapt.

In de middag van woensdag 7 december was het gevaar geweken. Het Nieuwsblad meldde nog op 29 december dat de polders achter de Schipsloot blank stonden.

Een gedeelte van het gebied dat toen onder water stond, is nu ingericht als waterberging.

Haren was niet de enige plaats met wateroverlast. Het water stond in de straten van Meppel, een dijk brak door in Borculo, stond het water in een kelder van het ziekenhuis in Drachten en waren er problemen in het stroomgebied van de Maas.

Mijmeringen

Door Trijnie Brunt

Zittend op een bankje, dat staat aan de Vestdijklaan in Groningen, kijk ik uit over een groen stuk land. In het weiland

lopen paarden, pony's en schapen. Plotseling zie ik een hertje opduiken. Aan de horizon staan de boerderij van de familie Takens. De zon staat nog laag. Een boer is al bezig met zijn tractor op het land. In de verte hoor ik het geronk van een opstijgend vliegtuig. Luchthaven 'Groningen Airport' laat zich horen.

Ik zie de stadsmarkering 'Gate Tower Clio', een elektriciteitsmast, ontworpen door Kurt W. Foster.

Die kunstwerken zijn geplaatst aan de toegangswegen van de stad voor het 950 jaar bestaan van Groningen. De mast stijgt ver boven het land uit.

Het verkeer raast over de snelweg. De lichten van de auto's gaan als één lange rij snel voorbij.

Eens was dat stuk asfalt nog een groen stuk land en had je bij helder weer zicht op het Paterswoldsemeer.

Stukje geschiedenis

De A28 vindt zijn oorsprong in de jaren '60. Op 2 december 1968 werd het noordelijkste deel tussen De Punt en Julianaplein geopend. Het tweede deel tussen Beilen en de brug over het Oranjekanaal kwam in 1971. De A28 ging toen over in een enkelbaans autoweg, die het Oranjekanaal overstak en noordelijker op de huidige Oude Provincialeweg uit kwam.

Begin jaren '70 is de A28 verder tussen Hoogeveen en De Punt opengesteld. De rondweg van Assen is in twee fases gerealiseerd en heeft ruim een half jaar met één rijbaan gefunctioneerd. Het laatste deel van de snelweg dat in dit gebied werd geopend was in 1976 toen de schakel tussen Hoogeveen en Pesse gereed was.

Sinds de jaren '70 is er aan de snelweg relatief weinig veranderd. Het deel tussen De Punt en Groningen is gemoderniseerd, waarbij een betonnen barrière is toegepast. Tevens is knooppunt Julianaplein eind 2009 voorzien van tunneltjes, zodat het verkeer vanaf de A28 naar het Emmaviaduct en het centrum van Groningen onder het knooppunt door kan rijden. In 2011 zijn de aansluitingen met Haren bij de A28 veranderd. Er ontstond hier in de spits vaak filevorming omdat het verkeer dat van de A28 kwam niet kon invoegen op de Meerweg. De provincie heeft ervoor gekozen om hier twee volwaardige rotondes neer te leggen aan beide zijdes van de snelweg. Ook werd er een nieuwe aansluiting aangelegd richting Haren om het verkeer beter te laten doorstromen.

De A28 is tussen Hoogeveen en Assen door provinciale waterstaat aangelegd en was voorheen ook genummerd als 'rijksweg 36'.

Rubriek Vraag & Antwoord

In de rubriek Vraag & Antwoord hopen lezers van Harens Old Goud antwoorden te krijgen op vragen die hen al geruime tijd bezig houden.

Reacties graag naar redactie@oldgo.nl

Nu lijn 254 een belbus wordt, is er niet echt meer lokaal openbaar vervoer in Haren. Alleen over de snelweg en over de Rijksstraatweg rijden dan nog lijndienstbussen. En natuurlijk: De trein.

Maar dat is wel eens anders geweest:

GDS: Wie weet er meer van?

Werkte u er, heeft u ermee naar Groningen gereden, heeft u nog leuke herinneringen?

GDS: N.V. Groningsch-Drentsch Snelvervoer

De GDS is een voormalig openbaar vervoerbedrijf.. De onderneming heeft onder deze naam bestaan van 1939 tot 1975, maar kent een veel langere geschiedenis. De Tramweg-Maatschappij Groningen-Paterswolde-Eelde (GPE) de voorloper van de GDS, is op 12 maart 1896 opgericht. Men exploiteerde de route Groningen - Paterswolde - Eelde met paardentrams. Vanaf 1921 met tractortrams en tenslotte, vanaf 1929 met bussen.

Op 22 oktober 1938 verleende de Minister van Waterstaat toestemming aan de EDS te Hoogeveen om 80% van de aandelen van de GPE over te nemen. De overige 20% werden verdeeld onder de gemeenten Groningen, Haren en Eelde.

Op 30 mei 1939 kreeg de GPE van de Commissie Vergunningen Personenvervoer een concessie voor de exploitatie van de lijn Groningen - Haren - Harenermolen - De Punt, die met ingang van 1 augustus 1939 met autobussen werd bereden.

N.V. G.D.S. Haren. Dienstregeling Eelde -- Paterswolde -- Haren -- Groningen v.v. ingaande 25 Juni 1945. Op werkdagen.									
Stationnummers	25	27	29	31	33	35	37	39	41
Eelde, Remise	7.15	8.25	11.25	13.15	15.25	16.45	17.55	19.25	
Paterswolde, De Braak	7.20	8.30	11.30	13.20	15.30	16.50	18.00	19.30	
Zwembad, Meerweg	7.22	8.32	11.32	13.22	15.32	16.52	18.02	19.32	
Haren, Linnestraan	7.25	8.35	11.35	13.25	15.35	16.55	18.05	19.35	
Groningen, Heerplein	7.40	8.50	11.50	13.40	15.50	17.10	18.20	19.50	
Op werkdagen									
Stationnummers	36	38	39	32	34	36	38	40	
Groningen, Heerplein	7.50	9.10	12.10	14.20	16.10	17.20	18.30	20.10	
Haren, Linnestraan	8.05	9.25	12.25	14.35	16.25	17.35	18.45	20.25	
Zwembad, Meerweg	8.08	9.28	12.28	14.38	16.28	17.38	18.48	20.28	
Paterswolde, De Braak	8.10	9.30	12.30	14.40	16.30	17.40	18.50	20.30	
Eelde, Remise	8.15	9.35	12.35	14.45	16.35	17.45	18.55	20.35	

N.V. G.D.S. Haren. Dienstregeling De Punt -- Haren -- Groningen v.v. Met ingang van Maandag 25 Juni a.s. worden op werkdagen de volgende ritten toegevoegd: De Punt 20.45, Harenermolen 20.50, Haren 20.55, Groningen 21.10 op Groningen v.v. Haren 21.15, Harenermolen 21.20.

Dienstregeling 25 juni 1945, op werkdagen

GDS bus; thans in het Nationaal Bus Museum Hoogezand

Geachte Redactie,

Reactie op het verhaal van Frans Hazewinkel en het stukje van Lineke van Geest over de

Bevrijding van Haren

(2012 nummer 3, blz. 11 en 2014 nummer 2, blz 14)

Lineke van Geest schreef dat het antitankgeschut dat in Haren-noord stond van kaliber 15 cm was. Nu, zo zwaar was het niet. Het kaliber van de beide kanonnen was de helft ervan, 75 mm.

De tekst bij de door de redactie geplaatste foto van het Duitse kanon in het verhaal van Frans Hazewinkel staat fout in het boekje: - De bezetting en bevrijding van Haren - .

De tankgracht was niet ter hoogte van 't Huis de Wolf maar ter hoogte van Huize Hemmen en het kanon stond niet bij de tankgracht. Door Lineke werd al geschreven dat dit 20 mm kanon in de voortuin van Rijksstraatweg 57, tegenover nr. 54, stond.

Op zich is het verhaal van Frans interessant, maar in mijn herinnering was het toch anders:

Hij schreef dat er ten zuiden van Huize Hemmen een brede tankgracht liep, gegraven door Nederlandse mannen die daartoe door de Duitsers verplicht werden. Daar was de tankgracht echter niet gegraven omdat de vijver in de tuin er onderdeel van was. De gegraven tankgracht liep iets noordelijker vanaf de vijver dwars door de Rijksstraatweg en, zoals Frans schreef, vandaar door het toen onbebouwde weiland waar later nr. 60A kwam en verder oostwaarts.

De lichtflitsen die zij in het westen - richting Eelde-Paterswolde - zagen waren niet van granaatslagen maar van het afschieten van de kanonnen waarmee de Canadezen vanaf Eelderwolde doelen in Groningen onder vuur namen. Het suizen dat zij hoorden kwam van de afgeschoten overvliegende granaten (25 pounders). De lichtbundels die zij zagen waren niet van zoeklichten van afweergeschut maar van zoeklichten bij de kanonnen. Deze zoeklichten gaven de schootsrichting aan bij de nachtelijke beschietingen van Noorderhogebrug en Oosterhogebrug in de stad.

De Franse kanonnen stonden op de scheiding tussen de percelen Rijksstraatweg 58 en 60.

Dit geschut is, zoals Lineke ook schreef, niet in actie gekomen. Ook werd het niet met een enkel schot door een Canadese tank onklaar gemaakt; tanks zijn daar toen niet geweest.

De panden aan de noord- en oostwand aan de Grote Markt werden niet door vlammenwerpers in brand gezet, maar raakten in brand bij de beschieting door Canadese tanks. Vlammenwerpers zijn wel in het Noorderplantsoen gebruikt om hardnekkig verzet van de Duitsers te breken.

Dat een Nederlander met oranjeband is doodgeschoten door een NSB-er vanuit het torentje van 't Huis de Wolf, terwijl de burgers op de Rijksstraatweg liepen, is onjuist. Hier wordt dhr. Corrie Goes bedoeld. Hij sneuvelde doordat hij werd geraakt toe de bren-carrier waarop hij zat op de Rijksstraatweg werd beschoten.

Johan Petersen

luchtfotografie
boven heel Nederland

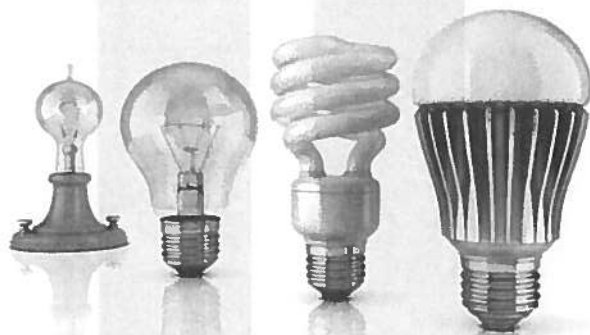
**AEROPHOTO
EELDE**

INFO@AEROPHOTOEELDE.NL
WWW.AEROPHOTOEELDE.NL
telefoon: 050 - 309 5551

SINDS 1910

Konings
TOTAALINSTALLATEURS

Rijksstraatweg 208 - 210 9752 BR Haren
☎ 050 5344735 Fax 050 5344138
www.koningstotaalinstallateurs.nl

DIGNO computers

Computers • Software • Reparaties • Netwerken

ICTWaerborg

Rijksstraatweg 132 • 9752 BL Haren • Tel.: 050-5349965 • info@digno.nl • www.digno.nl

Onderstaande Vrienden van Old Go en Harens Old Goud hebben deze uitgave mede mogelijk gemaakt
Wordt óók Vriend van "Old Go" !

Dunning Makelaardij, Rijksstraatweg 207, Haren, tel. 534 66 99 Uw betrouwbare partner voor wonen
Auto de Groot Haren bv. Rijksstraatweg 115, voor Apk en onderhoud van alle merken. Tel 050-5349444
Dierenspecialzaak De Molen, tel. 5350215. Bij Discus Ekkelkamp vindt u alles voor uw huisdier
Echte bakker Haafs, van Petra & Wilfred, Raadhuisplein 8, tel. 535 0804: Je proeft 't !
Wijnhuis Enotria, Rijksstraatweg 222-1, tel. 5350974, info@wijnhuisenotria.nl voor Europese kwaliteitswijnen
dekooffiewinkel.com, De Brinken 1. Specialzaak in koffie en thee en voor heerlijke bonbons!
Astoria catering-partyservice, tel. 5345200, info@astoria.nl. Intermezzo, Sassenheim; Als u iets te vieren heeft
Hans Anders Opticien, De Brinken 14, tel.4030896, brillen, zonnebrillen, lenzen: Nu met najaarsvoordeel
Bruna Haren, Brinkhorst 22, tel. 5344139, De Kinderwinkel, Cadeauwinkel, Kaartenwinkel en postkantoor
Kapsalon Margriet, Nieuwlandsweg 25, Haren, www.kapsalonmargriet.mijnkapper.nl
Fam. Brunt, Spoorlaan 31, 9753 HV Haren, tel. 050 - 5438934
TIB totaal installateurs: al 32 jaar een begrip in Haren, tel 5349902, Vandaag gebeld? Vandaag hersteld!
Hier uw naam, adres en bedrijfsgegevens! Voor informatie: redactie@oldgo.nl

DIJ PLEKJES

*O, troanen van n old gevuil
de plekjes dij ik mit die lopen heb
mit heur de doagelekse tred
of zomor ais n dag op stap.*

*Langzoamaan nemen krachten of
Ik zai en zag en wilt nait zain
heur waarmte, was as vanzulf
en aldeur zo gewoon.*

*Bie woaterlelie's op n plas
t grode ven in stroalende zun
oet leven wat gain leven was
van t woater as n nij begun.*

*Bringen aabers aal heur nije vrucht
de loanen deur van t 'Vennebroek'
'De Duinen' en bie t 'Quintusbos'
nemen kraaien toch t olle mit.*

*O, troanen van n old gevuil
lopt leven laangs n ainzoam pad
vuil k mins en hond, dij der ooit was
de oavendzun bringt ain gehail.*

Anne Hoogebrug

Kerstpuzzel

Een puzzeltocht langs de Rijksstraatweg

Tot 1824 was de Rijksstraatweg een zandweg en is in dat jaar aan het Rijk overgedragen. De steen ter herdenking van dit feit ligt in de wegberm bij de voormalige herberg De Punt.

Bij de brug over de Drentse A is de gemeentegrens van Haren en begint de Rijksstraatweg, de belangrijkste verbindingsweg vanuit het zuiden naar de stad Groningen. De aanleg van de A 28 maakte dat de verkeersdruk op deze weg afnam.

In alle jaargetijden is het een prachtige weg om langs te wandelen of te fietsen.

Wij hebben gemeend u aan de hand van foto's opnieuw langs de Rijksstraatweg te kunnen voeren. Deze foto's tonen bekende en minder bekende beelden die te vinden zijn langs de gehele Rijksstraatweg van af de Groninger Punt tot aan de Esserweg. Voor sommige plaatjes moet je het oog omhoog richten, terwijl voor een ander beeld een knieval nodig is. Er zitten een aantal lastige herkenningspunten in de serie.

De bedoeling is dat u de adressering van deze foto's zoekt. Daar de foto's zowel in Haren als in Glimmen zijn genomen is de toevoeging van deze plaatsnaam wenselijk.

Om een kans te maken op de boekenbon, kunt u het antwoord (vóór 1 maart 2015) insturen naar: redactie@oldgo.nl.

of per post naar:

Redactie Harens Old Goud, p/a Spoorlaan 31,
9753 HV Haren.

Vergeet daarbij niet uw naam en adres te vermelden.

De oplossing graag als volgt aanleveren:

Foto nr. 1: Rijksstraatweg 100 Haren

Foto nr. 2; Rijksstraatweg 3 Glimmen

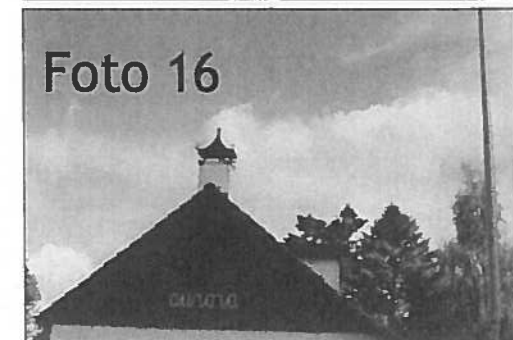
etc.

De uitslag en naam van de prijswinnaar worden vermeld in het volgende nummer van *Harens Old Goud*

Atelier
"de Clou"

ATELIER
VOOR
BOUWKUNDE

Waterhuizerweg 31
9753 HP Haren
050 - 8500080
06 - 55125730

DRUKKERIJ G. VAN ARK
PROFESSIONALS IN **PRINT & DRUK**
KERKSTRAAT 32, HAREN - T (050) 534 74 47 - F (050) 534 06 50

GEBORTE
HUWELIJK
JUBILEUM
ZAKENKAARTJES
CANVAS
BANNERS
BRIEFPAPIER
ENVELOPPEN
LAMINEREN
INBINDEN

en nog veel meer...

INFO@DRUKKERIJVANARK.NL

WWW.DRUKKERIJVANARK.NL

Onderhoud

Reparatie

Advies

Verkoop

Alle grote merken

Gratis halen en
brengen

Al meer dan 75 jaar

De Gazonmaaier Haren

Uw specialist in gazon-, zit- en robotmaaiers!

050-5345120 www.gazonmaaier.nl